

S. XVIII
1797 (13)

NAIXIMENT, VIDA, TESTAMENT Y MORT DEL GRAN COLOSO DE RODAS:

Estatua magnifica que en la solemnitat de les Festes del B. Juan de Ribera, Arquibisbe y Virey de Valencia, construí el Cos de Botiguers de Especies de esta Ciutat en lo any 1797.

Yo aquell gran Colós de Rodas que els Botiguers han format vaig à fer un breu compendi del temps que en lo mon he estat.

Naixquí dins de Sent Francés, en son hort me vaig criar, y en molts trosos dividit per allí estava arrimat.

Creixia la obra apresada, y així que estigui acabat em posaren cara el Sol, pera haberme de secar.

Después de sec me dauraren, y à causa de la humetat se fien mes comes verdes, y em tornaren à daurar.

Estant en lo dit Convent, vesites tenia à grapats de homens, Caballers, y chics, y Señores principals.

Advertint creixia el concurs, y que à ningú sosegar deixaben per voler veurem, em manaren traslladar:

A Genovesos em porten, ahon molt quietet vaig estar

finca que aplegá aquell dia que em portaren al Mercat.

Ponderar lo sentiment de aquella Comunitat sols pot saberho, el que tinga un fill tan gran ya criat.

Y com aquells Relichosos profesen tanta humildat hasta el carro me acompanyen, quedantse tots mig plorant.

Rodat de Fusters, de gent, y de moltissims Soldats; después de algunes parades em portaren al Mercat.

Pera pucharme les comes varen fer un gran taulat, una andamiada molt alta en unes corrioles grans.

Valencia se despoblaba pera veure funció tal, y no quedá gran ni chic, que no acudira al reclam.

En tan bones prevencions debades era el mallar, y sino venen els chics no haguera el Colós puchat.

Dos

Dos dies durá esta obra,
y pera el Cos achustar
un altre, y hu mes despues
pera asegurar lo Cap.

Em posen una Corona
de lloer ben figurat,
y un Carcaix com atahud
ab ses Sachetes y Arc.

Banda de color de rosa
ab francha de plata gran
me posen per la decencia,
y per lluir lo daurat.

Damunt de les dos montañes
alli quedí espatarrat,
y al punt llevaren lo andami,
quedant yo molt afrontat.

Allí vaig ser el objecte
de Valencians, Castellans,
Aragonesos, Maltesos,
Marruecos, y Catalans.

De les quatre Parts del Mon
habia en Valencia habitants,
pues la fama de les Festes
tots así los va chuntar.

Que vaig ser la admiració
de tots puc asegurar,
y em miraben aturats
no acesant los ulls á alzar.

Els chics me tenien por,
Llauraders habia asustats,
y atolondrats no volien
per baig mes camés pasar.

Com estava tan nuet
sentia contrarietat,
pues lo Sol me sofocaba,
y la humetat me fea mal.

Del ruido de tant canó
sort estic y atarantat;

pues no hic res de les Barques,
que em feen salva-real.

Los tres dies de les Festes
estigui molt obsequiat,
pues los que al Mercat venien
atents me estaben mirant.

Se acabaren les Funcions,
tot hu anaren despullant,
y sols yo estava deret,
quant tots estaben chitats.

Durá un dia la bonanza,
la pau, la tranquilat,
y me anaba yo creent
que allí em quedaba plantat.

Mes lo Dimecres dia trenta
de Agost, ¡qué fatalitat!
vaig veure que molts Fusters
se me anaben acostant.

Veig que lleven les montañes,
y sols los barrons quedant:
al veurem fet estafermo
quedí confus y admirat.

Agafen dos ó tres cordes,
les comes me van nugant,
y mich serrats los barrons
pareix me volien tirar.

Yo veent que arribaba lá hora
de pegar el últim bac,
tenint present com morí
aquell lo meu Principal;

Pues de un terremoto al colp
quedá en la Mar ofegat;
al veure que em menachaben
tot estava entresuat.

Dispone lo meu Testament,
ma última voluntad,
y encarregue la consensia
en lo que deixe manat,

No

No necesite Notari
perque yo sò Militar,
y en lo Arc y les Sachetes
el puc be deixar gravat.

Declare que sò Pobil,
ignore qui me ha enchendrat;
no he conegut á mons Pares,
ni tinc Parent, ni Germá.

Com me trobe tan nuet
no puc la roba llegar,
y sols deixo la Corona
al Pardalót de Sent Juan;

Ab lo pacte y condició
que sempre la há de portar
penchada de lo seu pico,
perque no puga chillar.

Yo bé crec que els Compradors
les gracies me donarán,
pues tapant á aquell la boca
molt millor podran sisar.

Deixe á les Revenedores
la Faixa ab que estic faixat,
pera fer ses vanderetes
ab Armes de la Ciutat.

Distintu lo mes politic
de quants se puguen pensar,
pues la tal seña denota
de qui es cada propietat.

El Cap deixo als Botiguers
per timbre de un fet tan gran,
y pera eterna memoria
digna de la antiguetat.

El Cos, pera els guilopets:
pillos los mes consumats,
que á gasuña se'l emporten
ahon no parega enjamay.

El Carcaix, pera atahut
deixe als meus Comisionats

y que pase de uns á altres
servint en sons soterrars.

Y despues de tots ya morts
lo porten al Ospital
pera consuelo dels pobres
que no tinguen que gastar.

Les Sachetes, al relonche
dispone les vachen posant
quant se caiguen les que tè,
que hasta el fi del mon haurá.

Aquell que no me obeixca,
ó renuncie el meu Llegat,
vull que muiga com yo muich
ab los nasos esclafats.

Este es lo meu Testament,
sense afixir ni llevar,
fet en lo dia dalt dit
en la Plasa del Mercat,

Testimonis los Ninots,
ó Canals del Consulat,
que sa boca será pedra,
y á ningú hu revelarán.

Yo el gran Coloso de Rodas
lo he firmat y rubricat
á temps que vaig á finir
de orde dels Comisionats.

Así acabá el seu paper,
pues de les cordes tirant,
vingué la fabrica á terra,
y quedá tot destrosat.

Els primerets que acudiren
á cobrar lo seu Llegat
foren los pillos, que tot
el varen aniquillar.

A trosos se el endugueren,
y el anaben amostrant
per los carrers de Valencia
contant tan gran novelat,

Que-

Quèdaren les tripes fora
en tanta y tal cantitat,
que va ser precis cremarles
de orde de la Sanitat.

De esta manera ha finit
esta Estatua colosal,

lo mes bè y mes primoros
y lo que mes agradá.

Les Estampes que han imprès
per tòt lo mon rodarán,
y tal memoria en Valencia
per molts sigles durará.

E P I T A F I.

Aquell Colós tan polít
Que als Forasters ha admirat,
Y costá tants de diners,
En un punt lo han destrosat.
Escarmente el vanitós,
Pues en lo mon que habitam.
Tot es barro, pols, es res,
Y aixi viure bè, germans.

Imprímase : *Llamas.*

En Valencia : Per Miquel Estevan y Cervera , junt al Hospital de
pobres Estudiants. Any 1797.